

Dejanje človečnosti in pravičnosti

Spravni dan v župniji Stari trg ob Kolpi

DRUŽINA
7. 12. 2003

**Z mašo zadušnico
in blagoslovom kapelice
sprave so se v Starem trgu
ob Kolpi na god sv. Cecilije
spomnili svojih župljanov –
medvojnih in povojnih
žrtev revolucije.**

Posledica totalitarnega poglavlja slovenske preteklosti je dejstvo, da je bila številnim žrtvam revolucionarnega nasilja odvzeta temeljna pravica do dostojnega groba in do imena, torej do javnega spomina. Prva pravica je, spričo številnih (ne)znanih grobišč in grobov na Slovenskem, za marsikoga tako rekoč neuresničljiva, druga pa je v veliki meri odvisna od ljudi, v katerih še živi spomin na pokojne.

Tega so se zavedali v župniji Stari trg ob Kolpi in iz te zavesti je zrastle pobuda o plošči s seznamom žrtev revolucije, ki pomeni simbolno vrnitev pobitih v spomin župnijskega občestva. Pod vodstvom župnika Jožeta Pavlakoviča pa je zamisel prerasla okvire zgolj spominske plošče in se udejanjila v kapelici sprave med župnijsko cerkvijo sv. Jožefa in župniščem – v kapelici, ki je svojevrstna posebnost v slovenskem prostoru. Poleg dveh plošč z imeni pobitih (seznam 76 imen se začneja z medvojnima župnikom Alfonzom Jarcem in kaplanom Viljemom Savellijem, ki sta bila na montiranem procesu leta 1949 obsojena na smrt) jo namreč zaznamujejo slike Maksima Sedeja ml., dobrotnika starotrske župnije.

Slikar Sedej je župniji v zadnjih letih daroval več slik za cerkvi v Lazih in Kovači vasi, odslej pa je seznam daljši še za slike v »kapelici sprave«, kot jo imenujejo domačini (pomenljivi so njihovi naslovi:

Božje oko, Poslednja sodba, Boj med dobrim in zlim, Revolucija, Novi Jeruzalem in Narodna pomiritev, v prihodnjih mesecih pa bo izdelal še portreta škofa Antona Vovka in župnika Alfonza Jarca). Za svoj umetniški prispevek k narodni spravi (slikar je med drugim znan po svojih obsežnih ciklih Narodna pomiritev in Revolucija) in darove starotrske župniji je Maksim Sedej med sobotnim bogoslužjem iz rok prvega med številnimi somašniki (trinajst duhovnikov, med njimi tudi predstavnik iz Hrvaške) nadškofa Franca Rodeta prejel posebno nadškofijsko priznanje.

Dr. Rode pa je priznanje izrekel tudi celotnemu župnijskemu občestvu za dejanje temeljne človečnosti in pravičnosti. Obred pokopa in objava imen mrtvih sta po njegovih besedah nujni dolg mrtvim in tako simbolni konec nasilja ideologije, ki je zanetila revolucijo in v njenem imenu posegla celo po civilizacijsko nedotakljivem spoštova-

nju do mrtvih. Objava imen pa ni le prispevek k ozdravljanju slovenskega narodnega spomina, temveč tudi dejanje, ki iz zavesti živih odrinja pogosto globoko ukoreninjen strah.

Ta misel je odmevala tudi v besedah dr. Tineta Velikonje, predstavnika Nove slovenske zaveze, ki je spomnil na to, da je bilo revolucionarno nasilje v Beli krajini še bolj brutalno kot drugod. Njegov cilj? Ustrahovanje, ki človeka notranje maliči in mu vzame temeljno človeško dostojanstvo. »Ko se spominjamo časa strahu, smo zagledali vrednost svobode in odgovornosti,« je bila Velikonjeva sklepna misel – misel, ki veliko pove prav o drži starotrskih pobudnikov za postavitev kapelice sprave. Zvestoba resnici in opravljenost dolžnost do mrtvih svojcev sta namreč drži svobodnih ljudi.

Besedilo in fotografija
BOGOMIR ŠTEFANIČ ml.

Kapelico sprave je blagoslovil nadškof dr. Franc Rode